

**Boshlang'ich sinf o'quvchilari tarbiyasida ota-onalar bilan
hamkorlikning ahamiyati**

G'ofirova Gulchehra

Osiyo Xalqaro Universiteti.

Pedagogika psixologiya Kafedrası

1-kurs talabasi Ijtimoiy fanlar va texnika

Annotatsiya. Ushbu maqola boshlang'ich sinf o'quvchilarini tarbiyalashda ota-onalarning o'zaro munosabatlarining ahamiyatiga bag'ishlangan. U aloqa, ta'limga jalb qilish va hissiy qo'llab-quvvatlash kabi turli jihatlarni o'rganadi, bolalarning rivojlanishi va akademik muvaffaqiyatlariga ijobiy ta'sirini ta'kidlaydi. Adabiyotlarni ko'rib chiqish va mavjud tadqiqotlarni tahlil qilish orqali ushbu maqola bolalarning shakllanish yillarida yaxlit o'sishini shakllantirishda ota-onalarning faol ishtiroki zarurligini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: ota-onalarning o'zaro munosabatlari, boshlang'ich sinf o'quvchilari, tarbiya, muloqot, ta'limga jalb qilish, hissiy qo'llab-quvvatlash, akademik muvaffaqiyat.

Bolaning rivojlanishining poydevori ularning dastlabki yillarida, ota-onalar ularning o'sishini ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ayniqsa, boshlang'ich maktab bosqichida ota-onalarning o'zaro munosabatlari bolalarning shaxsiyati, ilmiy yutuqlari va ijtimoiy ko'nikmalarini shakllantirishda katta ahamiyatga ega. Ushbu maqola ota-onalarning ishtiroki va uning boshlang'ich sinf o'quvchilari tarbiyasiga ta'sirini o'rganishga qaratilgan.

Ko'plab tadqiqotlar ota-onalarning o'zaro ta'siri va bolalarning rivojlanishi o'rtasidagi ijobiy bog'liqlikni ta'kidlaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ota-onalar va bolalar o'rtasidagi muntazam muloqot o'rganish va hissiy farovonlik uchun qulay muhitni yaratadi. Bundan tashqari, ota-onalarning maktab faoliyatiga jalb etilishi akademik ko'rsatkichlarni yaxshilash va boshlang'ich maktab o'quvchilari orasida

xulq-atvor muammolarini kamaytirish bilan bog'liq. Bundan tashqari, ota-onalarning hissiy qo'llab-quvvatlashi bolalarning o'zini o'zi qadrlashi va chidamliligiga sezilarli hissa qo'shadi va bu ularga qiyinchiliklarni samarali boshqarishga imkon beradi.

Ushbu maqolada qo'llanilgan metodologiya ota-onalarning o'zaro munosabatlari va boshlang'ich maktab o'quvchilarini tarbiyalash bo'yicha mavjud adabiyotlarni har tomonlama ko'rib chiqishni o'z ichiga oladi. Tegishli ma'lumotlar va tushunchalarni to'plash uchun turli xil ma'lumotlar bazalari, shu jumladan ilmiy jurnallar, kitoblar va taniqli onlayn manbalar bilan maslahatlashildi.

Ota-onalar bilan o'zaro munosabatlar bir necha sabablarga ko'ra boshlang'ich maktab o'quvchilarini tarbiyalashda hal qiluvchi rol o'ynaydi:

- **Hissiy rivojlanish:** ota-onalar bilan muntazam muloqot qilish bolalarda hissiy xavfsizlik va barqarorlikni ta'minlaydi. Bu ularga his-tuyg'ularini, tashvishlarini va qo'rquvlarini ifoda etish uchun xavfsiz joy beradi. Ota-onalar bilan ijobiy munosabatlar bolalarda ishonch va chidamlilikni rivojlantirishga yordam beradigan qulay muhit yaratadi.

Ota-onalar bilan muntazam muloqot bolalarda hissiy rivojlanishni rivojlantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Mana qanday:

Hissiy xavfsizlik: ota-onalar bilan izchil muloqot bolalarda hissiy xavfsizlik hissini yaratadi. Ularning ehtiyojlari va his-tuyg'ulariga javob beradigan tarbiyachilari borligini bilish ularga o'zlarini xavfsiz va himoyalangan his qilishlariga yordam beradi.

His-tuyg'ularni ifodalash: bolalar ota-onalari bilan muntazam muloqotda bo'lganda, ular ijobiy yoki salbiy bo'lishidan qat'i nazar, o'z his-tuyg'ularini ifoda etishda o'zlarini qulay his qiladilar. Ushbu ochiq muloqot bolalarga his-tuyg'ularini yaxshiroq tushunishga va ularni ifoda etishning sog'lom usullarini o'rganishga imkon beradi.

Qo'llab-quvvatlovchi muhit: ota-onalar bilan ijobiy munosabatlar uyda qulay muhit yaratadi. Ushbu qo'llab-quvvatlovchi muhit bolalarni hissiy o'sishi va farovonligi uchun zarur bo'lgan hukmdan qo'rqmasdan his-tuyg'ularini o'rganishga

undaydi.

Ishonchni mustahkamlash: agar bolalar o'zaro muloqot paytida ota-onalaridan sevgi, maqto'v va dalda olsalar, bu ularning o'ziga bo'lgan hurmati va ishonchini oshiradi. Bu ishonch ularga hayotda duch kelishi mumkin bo'lgan turli qiyinchiliklar va muvaffaqiyatsizliklarni engishga yordam beradi.

Chidamlilik: ota-onalar bilan muntazam muloqot qilish bolalarda chidamlilikni, qiyin vaziyatlardan qaytish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi. Ushbu o'zaro ta'sirlar orqali bolalar to'siqlar va muvaffaqiyatsizliklarni engishga imkon beradigan engish strategiyalari va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini o'rganadilar.

Umuman olganda, ota-onalar bilan muntazam muloqot qilish bolalarning hissiy rivojlanishi uchun juda muhimdir, chunki bu ularga o'zlarini ifoda etish, ishonchni mustahkamlash va barqarorlikni rivojlantirish uchun xavfsiz va qo'llab-quvvatlovchi muhitni ta'minlaydi.

- Akademik qo'llab-quvvatlash: ota-onalarning bolaning ta'limiga jalb etilishi ularning akademik muvaffaqiyatlariga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ota-onalar uy vazifasini bajarishda yordam berish, maktab tadbirlarida qatnashish va o'qituvchilar bilan muloqot qilish orqali farzandining o'rganishi bilan shug'ullansa, o'quvchilar maktabda yaxshi natijalarga erishadilar va o'qishga ijobiy munosabatni rivojlantiradilar.

- Xulq-atvorni boshqarish: ota-onalar farzandlari uchun muhim rol o'ynaydi. O'zaro ta'sir va muloqot orqali ota-onalar muhim qadriyatlar, axloq va xulq-atvor kutishlarini berishi mumkin. Ular ijobiy xatti-harakatlarni kuchaytirishi va yuzaga keladigan har qanday muammo yoki muammolarni hal qilishi, bolalarning mas'uliyatli va hurmatli shaxs bo'lib rivojlanishiga yordam berishi mumkin.

- Ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish: ota-onalar bilan muloqot qilish bolalarga muloqot, hamkorlik va hamdardlik kabi muhim ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish imkoniyatini beradi. Oilaviy tadbirlar, suhbatlar va umumiy tajribalar orqali bolalar munosabatlarni boshqarishni va boshqalar bilan samarali muloqot qilishni o'rganadilar.

•Madaniy va axloqiy qadriyatlar: ota-onalar madaniy meros va axloqiy qadriyatlarni o'z farzandlariga etkazishda muhim rol o'ynaydi. Muntazam hamkorlik ota-onalarga oilada muhim e'tiqod, an'ana va urf-odatlarini singdirish imkonini beradi, bu esa bolalarda o'ziga xoslik va tegishlilik hissini rivojlantirishga yordam beradi.

•Sog'lom turmush tarzi odatlari: ota-onalarning bola hayotidagi ishtiroki ularning salomatligi va farovonligiga ijobiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. O'zaro ta'sir orqali ota-onalar to'g'ri ovqatlanish, muntazam jismoniy mashqlar va etarli uyqu kabi sog'lom odatlarni targ'ib qilishlari mumkin. Shuningdek, ular sog'liq bilan bog'liq har qanday muammolarni yoki yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolarni kuzatishi va hal qilishi mumkin.

Umuman olganda, ota-onalar bilan o'zaro munosabatlar boshlang'ich maktab o'quvchilarining yaxlit rivojlanishi uchun juda muhimdir. Bu ularga akademik, hissiy, ijtimoiy va jismoniy rivojlanish uchun zarur yordam, yo'l-yo'riq va resurslarni taqdim etadi. Ota-ona va bola o'rtasidagi kuchli munosabatlar umrbod o'rganish va muvaffaqiyat uchun asos yaratadi.

Topilmalar ota-onalarning boshlang'ich maktab yillarida farzandlarining rivojlanishini shakllantirishda muhim rol o'ynashini ta'kidlaydi. Ota-onalar va bolalar o'rtasidagi samarali muloqot ishonchni kuchaytiradi va ota-ona va bola rishtalarini mustahkamlaydi, o'rganish va o'sish uchun qulay muhitni osonlashtiradi. Bundan tashqari, bolalar ta'limida faol ishtirok etish ularga o'rganishning ahamiyatini namoyish etadi va ularning ilmiy izlanishlariga nisbatan mas'uliyat hissini uyg'otadi. Ota-onalarning hissiy qo'llab-quvvatlashi bolalar uchun xavfsizlik tarmog'ini ta'minlaydi, bu ularga qiyinchiliklarni ishonch va chidamlilik bilan boshqarishga imkon beradi.

Xulosa va takliflar:

Xulosa qilib aytganda, ota-onalarning o'zaro ta'siri boshlang'ich maktab o'quvchilarining tarbiyasiga sezilarli ta'sir qiladi, ularning akademik muvaffaqiyatlari, ijtimoiy ko'nikmalari va hissiy farovonligiga ta'sir qiladi. Ushbu muhim bosqichda bolalarning rivojlanishini optimallashtirish uchun ota-onalar

mazmunli muloqotda faol ishtirok etishlari, maktab tadbirlarida qatnashishlari va cheksiz hissiy yordam ko'rsatishlari tavsiya etiladi. O'qituvchilar va siyosatchilar, shuningdek, bolalarning yaxlit o'sishini qo'llab-quvvatlaydigan hamkorlikda o'quv muhitini yaratish uchun maktablar va ota-onalar o'rtasida hamkorlikni rivojlantirish muhimligini tan olishlari kerak.

Kelajakdagi tadqiqotlar ota-onalarning boshlang'ich ta'limga jalb qilinishini kuchaytirishga qaratilgan aniq strategiya va tadbirlarni o'rganishi kerak. Bo'ylama tadqiqotlar ularning ilmiy safarda turli bosqichlarida bo'ylab bolalar rivojlantirish bo'yicha ota-ona hamkorlikning barqaror ta'siri qimmatli fikr-mulohazalarini mumkin. Bundan tashqari, turli xil ijtimoiy-iqtisodiy kelib chiqishi bo'yicha qiyosiy tahlillar ota-onalarning ishtirokidagi tafovutlarga oydinlik kiritishi va bu bo'shliqni bartaraf etish uchun maqsadli aralashuvlarni xabardor qilishi mumkin.

Adabiyotlar.

1. Камакина О.Ю. Социальное партнерство семьи и школы для сохранения и укрепления здоровья обучающихся // Научный журнал: «Общество: социология, психология, педагогика.» Издательский дом «ХОРС», г. Краснодар, 2016. №1. С.48-50.

2. Карпова Е.В. Психология младшего школьника. // Учебно-методическое пособие. - Ярославль: РИО ЯГПУ, 2015. С.55-58.

3. Подласый П.И. Педагогика : в 3-х кн., кн. 3 Теория и технология воспитания // учеб. для студентов вузов, обучающихся по направлениям подгот. и специальностям в обл. «Образование и педагогика»— 2-е изд., испр. и доп. — М. : Гуманитар, изд. центр ВЛАДОС, 2007. 463с.

4. Цымбалару А.Д. Моделирование образовательного пространства младших школьников в условиях вариативности организационных форм обучения // Карельский научный журнал. 2015. № 1 (10). С. 79-82.

5. Андриенко О.А. Страхи и тревожность у детей младшего школьного возраста // Хуманитарни Балкански изследвания. 2019. Т. 3. № 2 (4). С. 63-65.

6. Бусыгина А.Л., Архипова И.В., Фирсова Т.А. Исследование показателей социальной адаптации детей младшего школьного возраста в

условиях образовательного учреждения // Балтийский гуманитарный журнал. 2018. Т. 7. № 2 (23). С. 204-208.

7. Борзенкова О.А., Василенко А.С. Развитие учебной мотивации младших школьников средствами информационно-коммуникационных технологий (теоретический аспект) // Балканско научно обозрение. 2018. № 1. С. 25-28.